

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail:
support@cncd.org.ro

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

**HOTĂRÂREA NR. 188
din 26.03.2014**

Dosar nr.: 93/2014
Petiția nr.: 758/05.02.2014
Petent: RA
Reclamat: IC
Obiect: afirmații care încalcă demnitatea petentului

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. RA,

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. IC, cu domiciliul

II. Descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul sesizează C.N.C.D. privire la articolele publicate în cotidianul Evenimentul Zilei, articole semnate de către IC. „**Gândul de la ora 13**”. „RA-poșeta cu care VP îi dă-n cap lui TB din data de 03.02.2014”: *Așadar, RA, alintat de unii cititori cu apelativul Calafat, și-a găsit, în fine, utilizarea: De poșetă cu care VP îi dă în cap lui TB. N-are importanță că între A și STS e distanța care separă un arab de un român. Bun, rău, MO e specialist în telecomunicații. Cum ne va explica, în româna lui de vânzător de valută, RA activitatea STS? Membrii Sectei Idolul nostru e RA! vor spune că arabului îi va interzice Alah să fie oportunist de cea mai joasă speță. Ei nu știu că RA are alt Dumnezeu decât Allah. Unul dinainte de 1989! Precum și articolul din data de 04.02.2014 „Gândul de la ora 13”. „Întrebări despre Tragedia aviatică la care RA refuză să răspundă” : „Explicabil. Cei care au făcut dintr-un student palestinian de pe vremea Dictaturii un mahăr pe vremea Democrației au grijă ca imaginea păpușii lor să nu fie atinsă nici cu o adiere măcar.”*

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Petentul a fost citat prin adresa nr. 758/13.02.2014, iar reclamatul a fost citat prin adresa nr. 1021/13.02.2014 la sediul C.N.C.D. pentru audieri în data de 27.02.2014.

3.3. Citarea reclamatului s-a făcut la singura adresă cunoscută, respectiv la sediul publicației „Evenimentul Zilei” și pe adresa de e-mail de la Evenimentul zilei.

3.4. În data de 26.02.2014 reclamatul a solicitat un nou termen motivat de faptul că citația C.N.C.D. i-a fost comunicată în ziua respectivă, cu o zi înaintea termenului de audieri.

3.5. Potrivit art. 60, alin. 2 din procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, s-a procedat la o nouă citare a părților.

3.6. Prin adresele nr. 1412/28.02.2014, petentul și partea reclamată au fost citate pentru un nou termen de audieri, în data de 04.03.2014.

3.7, La termen s-au prezentat părțile

3.8. Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Prezent la audieri petentul a arătat faptul că își menține petiția așa cum a fost formulată, făcând următoarele precizări:

4.1.2. Petentul arată faptul că lezarea demnității umane și discriminarea s-a produs prin exprimările folosite, sub următoarele aspecte:

4.1.3. Apelativul „Calafat”, pe care nu îl înțelege, deși a fost comentat în repetate rânduri; un gazetar de talia domnului C, nu trebuia să preia un astfel de apelativ și să îl răspândească, un articol publicat pe Facebook având o răspândire rapidă și rămânând pe internet, spre deosebire de remarci sau aprecieri formulate pe stradă, ceea ce se publică pe internet are o altfel de audiență și rămâne acolo. Prin apelativul „Calafat” și celelalte aspecte mai sus menționate îl conduc pe petent la concluzia că nu face altceva decât să își bată joc de numele său și de persoana sa.

4.1.4. Următorul aspect este interpretabil, respectiv de „poșetă cu care VP îi dă în cap lui TB”.

4.1.5. Cu privire la remarcă, potrivit căreia „nu are importanță că între A și STS e distanța care separă un arab de un român”, dacă ar fi scos din context, ar putea rezulta că este vorba de distanțe fizice, dar continuarea nu lasă loc de interpretări. „Bun, rău, MO e specialist în telecomunicații. Cum ne va explica, în româna lui de vânzător de valută, RA activitatea STS?” Din moment ce s-a adăugat și această frază este clar că are legătură cu originea petentului, de arab, rezultând că incită cel puțin la discriminare, petentul neconsiderându-se diferit de orice cetățean român, mai ales după ce a trăit în România 30 de ani.

4.1.6. Cu privire la sintagma „Limbajul unui vânzător de valută” petentul arată faptul că nu a desfășurat niciodată astfel de activități. În vremea studenției a lucrat voluntar în clinici și a învățat. Prin această remarcă petentul consideră că îi sunt atinse chiar meseria sa, cariera și activitatea profesională. În contextul acestui articol, când se vorbește de limbajul de vânzător de valută, oricine citește va înțelege că este vorba distanța care separă un arab de un român, ca etnie, ca cetățean și ca persoană. Cine citește înțelege foarte bine despre ce este vorba pentru că exista o corelație între vânzătorii de valută și cetățenii arabi sau străini până la urmă, în perioada în care petentul era student, pe vremea lui Ceaușescu.

4.1.7. În articol este vorba despre o persoană a cărei nume este luat în derâdere, apoi de distanța dintre un arab și un român și limbajul de vânzător de valută, totul conducând direct sau indirect către originea petentului.

4.1.8. Impactul unor astfel de comentarii, venite mai ales din partea unui jurnalist care este considerat maestru în jurnalistică, este unul extrem de negativ, putând fi folosit oricând și de către alte persoane și în bătaie de joc, în alte locuri și în alte împrejurări, referindu-se la ce a spus maestrul. Când reclamatul scrie un articol pe Facebook sau oriunde altundeva, spre exemplu „Evenimentul Zilei”, susținerile sale sunt răspândite și vizualizate de sute de mii de oameni. În ziua de azi nu mai contează că scrii într-un ziar cu tiraj mai mare sau mai mic, ceea ce se postează pe Facebook se răspândește imediat.

4.1.9. Petentul arată faptul că asemenea lucruri nu sunt permise mai ales din partea unei persoane de notorietate reclamatului. Dacă aceste afirmații ar fi venit din partea unei persoane obișnuite nu era nicio problemă, însă acestea au fost făcute de către o persoană care se pretinde a fi maestru în jurnalistică, pregătind generații viitoare; acest lucru devine inadmisibil fiind necesară sancționarea susținerilor sale.

4.1.10. Acuzele aduse modului în care își desfășoară activitatea înțelege să le sesizeze instanței de judecată având și procese pe rol, însă alta este situația atunci când îi este atinsă demnitatea din pricina originii sale. Faptul că se poate adresa instanței este o altă chestiune, asta neînsemnând că C.N.C.D. nu poate analiza dacă ne aflăm în fața unei

fapte de discriminare sau nu. Rămâne la aprecierea petentului dacă va dori să se adreseze sau nu instanței de judecată.

4.1.11. Petentul poate să accepte criticile venite ca urmare a acțiunilor sale dar în situația în care comentariile se referă la persoana sa nu poate fi obligat să le accepte. Poate că se află într-o poziție politică, însă nu este membrul niciunui partid, nu participă la alegeri fiind un tehnocrat, fiind în poziția sa timp de 7 ani, în diferite guverne. Acest lucru nu poate îndreptăți pe nimeni să îl atace doar pentru faptul că se află într-o poziție publică.

4.1.12. Petentul arată faptul că trebuie avut în vedere contextul și nu fiecare frază în parte. Inițial se ia în derâdere un nume, apoi se vorbește de o distanță care separă un arab de un român, dar nu se explică dacă această distanță este o distanță de calitate de persoană, o distanță geografică sau orice altă distanță. Nu pot fi analizate frazele în mod separat, ci articolul în ansamblul său, totul ducând la o discriminare și la modul în care este văzută o persoană cum este petentul care are o anumită origine. Depinde cum interpretează omul de rând articolul, intenția celui care l-a scris fiind mai puțin importantă.

4.1.12. Petentul apreciază că ar fi două criterii de discriminare și anume etnia și religia, apreciind că este vorba de o discriminare multiplă.

4.1.13. Referitor la dreptul la liberă exprimare, petentul apreciază că s-a depășit acest drept prin atingerea demnității sale, existând și precedent în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

4.1.14. Pentru acest motiv a sesizat C.N.C.D., prin hotărârea ce se va pronunța să se atenționeze asupra faptului că asemenea acțiuni nu sunt permise.

4.2. Susținerile părții reclamate

4.2.1. Petentul are dreptate să fie deranjat de anumite formulări pamfletare. Pentru aceste formulări petentul se poate adresa instanței de judecată, într-un proces civil și acolo se vor judeca pentru daune morale

4.2.2. Referitor la apelativul "Calafat" nu vede ce legătură are cu originea domniei sale de arab. E un apelativ care apare în glumă pe internet. Și partea reclamată, alți jurnaliști și alți demnitari au diferite porecle. Porecla probabil vine de la A, Calafat. Si partea reclamată este numită H, C.

4.2.3. Trebuie făcută o distincție clară între afirmațiile xenofobe și de discriminare, pe de o parte și cuvintele tari de pamflet. Pentru remarcile de tip pamfletar petentul se poate adresa instanței.

4.2.4. În legătură cu formularea "*N-are importanță că între A și STS e distanța care separă un arab de un român*", pentru care crede că se află în fața C.N.C.D., apreciază că nu se poate vorbi despre discriminare. Este vorba de o distanță, de etnii diferite. Nu a susținut că un arab e mai bun sau mai prost sau mai nepregătit.

4.2.5. Nu știe dacă reprezintă discriminare faptul de a disocia că x este maghiar, rus, arab sau român.

4.2.6. Cu privire la exprimarea de *vânzător de valută* apreciază că nu se referă la etnia sa. Este o simplă apreciere a reclamatului cu privire la modul în care vorbește.

4.2.7. Poate greșește dar aceasta ar putea fi o ofensă și nu o faptă de discriminare, iar pentru ofensă petentul se poate adresa instanței, reclamatul formulându-și dreptul de a da explicații în fața instanței.

4.2.8. Reclamatul nu s-a referit la instanță apreciind că C.N.C.D. ar fi incompetent, ci doar a disocia între aspectele pe care petentul le consideră discriminatorii pentru persoana sa și cele care se referă la etnia sa.

4.2.9. Referitor la vânzătorii de valută reclamatul arată faptul că aceștia nu se identifică cu nicio etnie. Acestea sunt strict aprecierile petentului referitor la faptul că vânzătorii de valută sunt arabi. În general vânzătorii de valută vorbesc prost fiind șmecheri și lipsiți de cultură (neavând pregătire).

4.2.10. Singurul lucru la care s-ar putea raporta petentul este cel referitor la distanța care separă un arab de un român care poate fi interpretată ca discriminare. Poate fi interpretată ca o discriminare, însă partea reclamată apreciază că este vorba strict de o diferențiere, nefăcând precizarea că un arab este mai puțin bun decât un român.

4.2.11. Referitor la susținerile petentului referitoare la atingerea imaginii sale ca persoană, reclamatul precizează că este vorba de atingerea adusă unei persoane publice.

4.2.12. Și despre reclamat se scriu diferite lucruri, dar asta nu înseamnă că se simte discriminat ca român.

4.2.13. Petentul este persoană publică și trebuie să se obișnuiască și cu alte aprecieri în afară de cele laudative. Acesta este dreptul pe care îl au jurnaliștii față de demnitarul din România.

4.2.14. Partea reclamată dorește să precizeze că are un stil diferit de a scrie pe o rețea socială (Facebook în cazul de față) și articolele sale din presă.

4.2.15. Evenimentul Zilei a preluat o postare de pe Facebook. Arată faptul că în articolele scrise folosește un limbaj mai puțin violent, nefolosind porecle.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare și încălcarea dreptului la demnitate umană a petentului, urmând a analiza întreg articolul și exprimările utilizate. Articolele respective au fost publicate pe Facebook și în ediția online a cotidianului „Evenimentul Zilei”, în care se fac referiri la originea etnică a petentului și la religia acestuia, urmând a constata dacă au fost încălcate drepturile petentului.

Prezent la sediul C.N.C.D., în cadrul ședinței din data de 04.03.2014, reclamatul a arătat faptul că petentul are dreptate să fie deranjat de anumite formulări pamfletare însă pentru aceste formulări petentul se poate adresa instanței de judecată, într-un proces civil și acolo se vor judeca pentru daune morale. Totodată, reclamatul a subliniat faptul că nu s-a referit la instanță apreciind că C.N.C.D. ar fi incompetent, ci doar a disociat între aspectele pe care petentul le consideră discriminatorii pentru persoana sa și cele care se referă la etnia sa.

Raportat la cele anterior arătate, Colegiul urmează a aprecia dacă este competent sau nu să soluționeze solicitarea formulată de către petent.

Potrivit art. 15 din O.U.G. 137/2000, orice comportament manifestat în public care vizează atingerea demnității umane, îndreptat împotriva unei persoane, legat de de apartenența acesteia la o anumită naționalitate, etnie ori religie, constituie contravenție, fapta fiind analizată **sub aspectul răspunderii contravenționale, petentul având libertatea să se adreseze instanței sub aspectul răspunderii civile.**

Urmare acestui fapt, C.N.C.D. urmează a reține cauza spre soluționare, respingând excepția de incompetență materială invocată de către partea reclamată.

5.2. În drept, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

➤ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

5.3. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

5.4. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

5.5. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale,** care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2

alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

5.6. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de etnia și religia acestora.

Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup etnic ori a unei anumite religii, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic și religios – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

5.7. **Colegiul director constată că primele două condiții** (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) **pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.**

Necesitatea ingerinței

5.8. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

5.9. În acest demers „Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

5.10. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

5.11. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

5.12. În scopul de a determina dacă declarația obiect al prezentei sesizări constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de reclamat, contextul în care a avut loc, conținutul articolului, modul de publicare a articolului, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.**

Obiectivul urmărit de reclamat

5.13. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de etnia sau religia petentului ori a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public (vezi *Jersild c. Danemarca*). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a reclamatului, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

5.14. Colegiul apreciază că, în speță, articolul nu a avut rolul de a informa publicul și nici nu s-a urmărit acest aspect, rolul articolului respectiv fiind mai degrabă de pamflet, la adresa petentului, persoană publică

Contextul în care au fost publicate articolele

5.15. Accidentul aviatic din Munții Apuseni din data de 20.01.2014 modul în care s-a intervenit pentru localizarea aeronavei respective, respectiv salvarea supraviețuitorilor, a generat o dezbatere publică. Dezbaterea publică, asupra unui subiect de interes public, s-a axat pe statutul Serviciului de Telecomunicații Speciale și statutul Serviciului 112.

5.16. Dacă articolul ar fi vizat strict calitatea ori lipsa calității de specialist a petentului și modul în care va desfășura activitatea din punct de vedere profesional, am fi putut aprecia faptul că articolul se află în sfera de dezbatere publică, utilă și necesară. **În schimb, modul depreciativ referitor „la distanța care separă un arab de un român” este de natură a aduce atingere demnității umane prin implementarea unor stereotipuri care nu își găsesc rațiunea în contextul amintit.**

5.17. Pentru a nu exista nicio urmă de îndoială asupra caracterului etnic la care se referă, autorul continuă „Cum ne va explica, în româna lui de vânzător de valută, RA activitatea STS?”.

5.18. Întrebarea ar fi dacă aceste aprecieri erau necesare în contextul dezbaterii publice?

5.19. Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică aducând atingere demnității petentului.

5.20. Deși petentul nu este politician, datorită faptului că ocupă o funcție publică, s-ar putea reține aprecierile Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauza Lingens c Austriei, reținându-se faptul că „Libertatea presei este unul din cele mai eficiente mijloace prin care publicul află și își formează opinii despre ideile și atitudinile conducătorilor politici. În sens larg, libertatea dezbaterii politice este esența conceptului de societate democratică”.

Conținutul articolelor

5.21. Primul articol, „Gândul de la ora 13. RA-poșeta cu care VP îi dă-n cap lui TB” a fost publicat la data de 03.02.2014. „Așadar, RA, alintat de unii cititori cu apelativul Calafat, și-a găsit, în fine, utilizarea: De poșetă cu care VP îi dă în cap lui TB. N-are importanță că între A și STS e distanța care separă un arab de un român. Bun, rău, MO e specialist în telecomunicații. Cum ne va explica, în româna lui de vânzător de valută, RA activitatea STS? Membrii Sectei Idolul nostru e RA! vor spune că arabului îi va interzice Alah să fie oportunist de cea mai joasă speță. Ei nu știu că RA are alt Dumnezeu decât Alah. Unul dinainte de 1989!” Al doilea articol a fost publicat la data de 04.02.2014 „Gândul de la ora 13. Întrebări despre Tragedia aviatică la care RA refuză să răspundă” „Explicabil. Cei care au făcut dintr-un student palestinian de pe vremea Dictaturii un mahăr pe vremea Democrației au grijă ca imaginea păpușii lor să nu fie atinsă nici cu o adiere măcar.”

Modalitatea de publicare a articolelor

5.22. În apărarea sa, reclamatul arată faptul că articolul respectiv a fost publicat pe o rețea de socializare fiind folosit un stil mai incisiv, mult diferit de stilul folosit în articolele publicate în presa scrisă.

5.24. Prin jurisprudența sa, C.N.C.D. a reținut faptul că, „pagina de Facebook constituie o pagină personală susceptibilă de a fi vizualizată de către mai mulți prieteni, iar în acest caz informația difuzată capătă un **caracter public**. Facebook nu este un spațiu privat comparabil cu o cutie poștală electronică. Cutia poștală electronică poate fi controlată din punctul de vedere al informației transmise, în schimb Facebook este o rețea socială deschisă, un spațiu de expresie publică și planetară. În cazul Facebook, oricând există o mică parte a conținutului care se face vizibilă pentru public. Deseori, persoanele nu-și cunosc exact parametrii peretelui său privat de pe Facebook, existând posibilitatea ca o persoană să transmită informații de pe contul de Facebook al unei alte persoane la care are acces.”

5.25. În cazul de față nici nu este vorba despre o pagină personală, care poate fi accesată doar de persoanele aflate de posesorul contului, ci este vorba de postările

publicate pe o pagină aparținând unei persoane publice, pagini ce pot fi vizualizate de orice persoană.

5.26. În plus, articolele respective au fost preluate și publicate pe pagina de internet a publicației „Evenimentul Zilei”, publicație cu un număr mare de cititori.

Rolul în societate a persoanei, autor al afirmației

5.27. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului declarației supusă controlului este determinantă. Partea reclamată este un este un jurnalist, scriitor și analist politic.

4.28. În cazul jurnaliștilor există o libertate de exprimare mai largă, însă nu pot fi acceptate stereotipuri legate de criteriul etnic sau religios.

Concluzii

5.29. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

5.30. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, Lingens c. Austriei.).

5.31. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “**libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirii personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

5.32. În acest sens, “**Presa joacă un rol esențial într-o societate democratică. Deși nu trebuie să depășească, între alte limite, și pe aceea a protecției reputației altora, este de datoria presei să transmită informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes public.**” (CEDO, 26 noiembrie 2001, cauza Observer și Guardian c. Regatul Unit, cauza Bladet Tromso și Stensaas c. Norvegia, cauza Von Hannover c. Germaniei).

5.33. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

5.35. **În speța de față se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative, însă modul în care a fost formulat articolul a condus la lezarea demnității petentului, la crearea unui sentiment de inferioritate cu atât mai mult cu cât au fost atinse aspecte legate de etnia și religia petentului.**

5.36. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de jurnaliști, rolul acestora fiind deosebit de

important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

5.37. Libertatea de exprimare este un drept recunoscut de societate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuând deseori, pe baza jurisprudenței sale bine stabilite, că presa joacă un rol esențial într-o societate democratică, dar ea nu trebuie să încalce anumite limite care țin în plus de protecția reputației și drepturilor celorlalți.

5.38. Garanția oferită jurnaliștilor de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum a subliniat Curtea Europeana a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa (a se vedea cauza Stângu și Scutelnicu împotriva României, par. 49 și 51), este subordonată condiției ca cei în cauză să acționeze cu bună credință, în sensul de a furniza informații exacte și demne de credit, cu respectarea deontologiei jurnalistice.

5.39. Formulele pamfletare nu pot trece peste această obligație, **rolul pamfletului nefiind acela de a aduce atingere demnității umane ci de a sublinia tare ale societății și ale persoanelor publice.**

5.40. Pamfletul nu poate fi folosit pentru un veritabil atac la persoană pe criteriu etnic și religios, ci doar pentru a sublinia trăsături negative. Potrivit dicționarului explicativ al limbii române, pamfletul este definit ca fiind o specie literară (în versuri sau în proză) cu caracter satiric, în care scriitorul înfierează anumite tare morale, concepții politice, aspecte negative ale realității sociale, trăsături de caracter ale unei persoane etc. O altă definiție arată că pamfletul este o creație publicistică (în proză sau în versuri) de proporții reduse, cu caracter satiric, în care sunt biciuite aspectele negative din viața societății.

5.41. Din aceste definiții rezultă că pamfletul folosește ironia pentru a înfiera anumite tare morale, concepții politice, aspecte negative ale realității sociale, trăsături de caracter ale unei persoane, însă nu și pentru a ridiculiza originea etică a persoanei, motiv pentru care această apărare nu poate fi reținută.

5.42. Prin modul în care este redactat, articolul respectiv, atinge două criterii de discriminare respectiv etnia petentului precum și religia sa. Cu siguranță petentul este o persoană publică intrând în atenția presei. Însă această atenție ar trebui canalizată pe realizările sau nerealizările persoanei în cauză, **etnia acestuia ori religia și până la urmă demnitatea umană trebuind a fi abordate cu respectul cuvenit.** Cu siguranță se pot aduce critici fără a se produce lezarea demnității personale.

5.43. Exprimările folosite creează o atmosferă ostilă, fiind încălcat dreptul la demnitate. În subsidiar, este negat dreptul petentului de a deține o funcție publică.

5.44. Practic, prin articolele publicate, sunt atinse atât originea etnică a petentului cât și religia sa. Originea etnică, identitatea cultural-lingvistică, libertatea profesională reprezintă aspecte unice și definitorii ale fiecărui om. Atât legislația internă, cât și tratatele la care România este parte, ocrotesc aceste valori intrinseci ființei umane.

5.45. Curtea reiterează faptul că, așa cum este protejată de art. 9, libertatea de gândire, de conștiință și religioasă, reprezintă una dintre fundațiile unei „societăți democratice, în sensul Convenției. Această libertate figurează, în dimensiunea sa religioasă, printre elementele vitale a identității credincioșilor și al concepției acestora asupra vieții, reprezentând deopotrivă un bun valoros și pentru atei, agnostici (cazul Leyla Sahin c Turciei par 104).

5.46. În acest context, referirile tendențioase referitoare la religia petentului iar în subsidiar referitoare la sugerarea unei presupuse activități desfășurate înainte de 1989, este de natură a produce grave consecințe morale asupra persoanei. Aspecte de o asemenea natură au fost surprinse în cauza Petrina c României, Curtea apreciind faptul că termenii utilizați de către reclamant pentru a-și face cunoscut mesajul și informația nu erau necesari unui asemenea tip de informație

5.48. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

5.49. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privind drepturile civile și politice (publicat în Colecția de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19 alin. 3 stabilește că „exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor **restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagădării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice**”.

5.50. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

5.51. Colegiul director reține faptul că afirmațiile părții reclamante au un caracter discriminatoriu, potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare. În prezenta speță, sunt atinse două criterii, situație prevăzută de art. 2, alin. 6, discriminarea având la bază atât criteriul etnic cât și cel religios

5.26. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune sancționarea cu amendă contravențională în cuantum de 1500 lei a părții reclamante.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția necompetenței materiale a C.N.C.D. (unanimitate de voturi)
2. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, pe criteriul apartenenței etnice și religioase a petentului, potrivit art. 2 alin. 1 și alin. 6, precum și al art. 15 din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (unanimitate de voturi),
3. Sancționarea reclamantului, cu amendă contravențională în valoare de 1500 lei, pentru faptele prevăzute la art. 2 alin. 1 și alin. 6, precum și al art. 15 ale O.G. 137/2000, republicată, conform art. 26 alin. 1 al **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, (8 voturi pentru, 1 vot pentru avertisment);
4. Obligarea părții reclamante să publice în într-un ziar cu tiraj național un rezumat al hotărârii C.N.C.D., în temeiul art. 26 (1)¹ din Legea nr. 189/2013 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 19/2013 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (unanimitate de voturi);
5. O copie a prezentei hotărâri va fi transmisă petentului, domnului RA, cu domiciliul ales la sediul
6. O copie a prezentei hotărâri va fi transmisă părții reclamante, domnului IC,

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la **Primăria Sectorului 1 București – Direcția de taxe și impozite**, conform OG nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

CAZACU IOANA LIANA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA – Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

Data redactării: 03.04.2014
M/R – T.B./R.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.